No. 52. Donderdag 23 December 1920. 20ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. B. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR .... } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST ..... } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Voordracht over Indië. — Dietsche Kunstavond. — Verjaardag van Pa v. d. Steur. — Verslag betreffende den dienst der Opiumregie over het jaar 1919. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 15 tot 21 Dec. 1920.

Voordracht over Indië

door Ir. R. A. v. Sandick.

Voor een talrijk gehoor hield de heer van Sandick den 14den dezer in een openbare vergadering van den Economischen Bond — afdeeling Den Haag — zijn voordracht: a. De evolutie van Indië; b. Reisindrukken, toegelicht door kinematografische films.

Matig is de belangstelling hier te lande voor Indië, grove onkunde treft men nog meer aan. Aldus ongeveer, ving spreker zijn rede aan. Vermakelijk, zoo ze niet bedroevend waren, zijn de staaltjes dier onkunde. Het is gebeurd, dat op een gestelde vraag: Wat is Java? antwoorden zijn ingekomen, welke elke commentaar overbodig maken. Zoo luidde er een: Java is een koloniale mogendheid; een ander: Java is een eiland ten zuiden van ons land, enz. Hier ter stede evenwel, waar meer Indischgasten wonen dan elders in geheel Nederland, bestaat èn belangstelling èn kennis, wat niet te verwonderen is.

Schier bij een ieder, die eenmaal in Indië mocht vertoeven, bestaat de heimelijke wensch, dat land nog eens terug te zien. Hoe zou men er, na lange afwezigheid, staan te kijken! Het Ned.-Indië van voorheen is bij lange niet meer het Indië van heden en dat „voorheen" omvat geen lange reeks van jaren, want in een tijdperk van nog geen tien jaren, in de laatste zeven jaren, is Indië geheel en al veranderd, is het uit een eeuwenlangen slaap ontwaakt en thans klaar wakker. En deze verandering gaat in steeds sneller tempo.

Indië's evolutie is vierledig: bovenzinnelijk, politiek, economisch en materieel. Bovenzinnelijk, wijl het onderbewustzijn tot bewustheid kwam in die mate, dat de evolutie der denkbeelden de toestanden vooruitloopt en ze bijwijlen dreigt over te slaan in revolutie, waartegen echter het huidige bewind, onder den Gouverneur-Generaal v. Limburg Stirum, front maakte, zonder evenwel de vrije uiting der denkbeelden te knotten, zonder onderdrukking der ontkiemende gedachten.

Politiek: De decentralisatiewet van 1903 tot invoering der locale raden, der gemeenteraden, maar bovenal de instelling van den Volksraad in 1918, strekken ten bewijze van de evolutie op dit gebied, zoo ook de oprichting der Technische Hoogeschool te Bandoeng. Bij elk dezer onderwerpen hield spreker min of meer uitvoerige beschouwingen, behandelde hij voorts nog den staatsrechterlijken toestand, waarin de inheemsche (het woord „Inlandsche" is überhaupt uit den booze) en Chineesche bevolking zich bevindt, in tegenstelling met de Japanners in den Archipel, en besprak hij ook even de vereenigingen Boedi Oetomo en Sarikat Islam en haar leiders, die in den regel gespeend blijken te zijn aan een behoorlijk besef van geldelijke verantwoordelijkheid, waaronder die vereenigingen natuurlijk ten zeerste lijden.

Economisch vertoont Indië op dit oogenblik een beeld van inzinking zóó groot, dat de naaste toekomst groote zorg baart, en zulks ondanks de buitengewone ontwikkeling van het land na den oorlog. Gebrek aan personeel in alle takken van bedrijf is oorzaak, dat vele vreemde Europeanen zich er komen vestigen.

Meer dan op de besproken gebieden heeft de evolutie doorgewerkt op materieel gebied. Veel valt hierover te zeggen, doch spreker stelt zich voor zijn hoorders concrete beelden hiervan te geven aan de hand van films, welke na de pauze worden vertoond, t.w. de aankomst van een Nederlandsche mailboot te Tandjong Priok, een modern hotel, Buitenzorg en de plantentuin, de dansen van Serimpi's, het houtaankapbedrijf en de bergcultures.

„Oost is Oost", zoo eindigde spreker zijn belangwekkende rede, „en West is West — God behoede, dat het anders zou worden — maar beide moeten tot elkaar in vriendschap, vrede en goede verstandhouding komen; hun ontmoeting zal dan te vruchtbaarder zijn — die moet beide tot een heilig huwelijk leiden voor het altaar der menschelijkheid. Het is een woord van Rabindranath Tagore.

Dietsche Kunstavond.

Zaterdagavond 18 dezer gaf de Haagsche Afdeeling van het Alg. Ned. Verbond een „Dietsche kunstavond" voor haar leden, in Pulchri Studio. Het programma vermeldde: Landsbond der Dietsche trekvogels. Luit-zangavond van Mevrouw Margerete Wirth—Schmitt. Onbekende schoonste Oud-Nederlandsche Volksliederen, voor het eerst gezongen bij de echte luit (dubbelkoordige Theorbe); speelstukken voor luit uit Oud-Nederlandsche tabulaturen, enz., ingeleid door een lezing met lichtbeelden van Prof. Dr. H. Wirth, over geschiedenis van luit en luitspel en de beteekenis van ons herboren volksspeeltuig, met eigen opnamen uit musea en boekerijen van Europa.

Na een inleidend woord van den Voorzitter ving Prof. Wirth zijn lezing aan met de geschiedenis van de luit van de vroegste tijden af tot heden. Het oude snareninstrument, dat misschien nog een schoone toekomst heeft, wijl de beoefening daarvan in de laatste tijden weer populair wordt, vindt men reeds afgebeeld op oude Egyptische gedenkteekeningen, en was een lievelingsinstrument van de Arabieren, die het naar Europa, Spanje en Italië brachten. In de middeleeuwen was de luit wat nu de piano is in de huisgezinnen, totdat later, in de 17e en 18e eeuw, viool en piano haar verdrongen. De luit eigent zich in bijzonder voor het voordragen van volksliederen, hare tonen zijn zeer melodieus.

Aan de hand van talrijke, zeer fraaie lichtbeelden deed spreker zijn gehoor zien de vormveranderingen, welke de luit in den loop der eeuwen heeft ondergaan en besloot hij zijn belangwekkende voordracht, waarin hij menige historische beschouwing en opwekkende gedachte over Dietsche zeden en gewoonten, over onzen volksaard, over onze beteekenis als natie, enz., ten beste gaf met de vertooning van verschillende soorten van notenschrift voor de luit, in welker teeken, zooals de spreker zei, deze avond stond.

Na de pauze — „rust" zei de voorzitter — vertolkte Professor's echtgenoote eenige treffend schoone liederen op het schoonklinkende instrument. Het Koninklijk echtpaar, dat dit gedeelte van den avond met zijn tegenwoordigheid vereerde, betuigde, met het in grooten getale opgekomen publiek, herhaaldelijk instemming met het hooge kunstgenot.

Verjaardag van Pa v. d. Steur.

Aan het jongste nummer van *Onze Kleine Bode* ontleenen wij het volgende uit een brief van den heer v. d. Steur aan zijne afwezige kinderen:

Magelang, 11 Juli 1920.

De 55ste verjaardag van Papa is op alleraardigste wijze ingeluid door de kinderen.

10 Juli, des morgens om vier uur, hoorde ik al allerlei drukte en gestommel, soms een stoot op de hoorn en begreep ik wel wat er komen zou — ik bleef dus maar een beetje achter de schermen en deed maar net of ik sliep.

Het was nog geen vijf uur toen ik mijn kantoor ging openen, of daar viel de muziek in met haar vroolijke tonen en vriendelijke klanken, om met luiden groet uit koperen kelen mij te feliciteeren.

Daarna moest natuurlijk alles haar gewonen gang gaan. Zaterdagmorgen om half zes beginnen wij altijd met vuile sloopen en handdoeken in te nemen. Dat is 's levens proza. Dan komt elk met die stukken in de hand, het nummer zichtbaar houdende. Ik heb de appèllijst naast mij, alles controleerende.

Daarna is het eten deelen, want de groote jongens moeten om zes uur aan het werk. Na het eten deelen ga ik weer naar het kantoor om ziekenbriefjes voor de scholen enz. in te schrijven, rijst te betalen en dergelijke.

Deze gang werd ditmaal onderbroken. De weg naar het kantoor was versperd, niet met prikkeldraad, maar door meer dan honderd meisjes, welke den toegang afsloten. Openden de jongens hun koperen kelen, de meisjes, zachter, bescheidener, naar haren aard, openden hunne lippen tot zingen van een lief, gevoelvol versje.

Na deze ovatie moest ik aan den arbeid, want de tiende is het hier altijd Kromoreceptie of wel pensioen uitbetalen aan de meer dan 1400 menschen, welke bij onze Hulpbank in betaling zijn.

Daar is niets aan te doen, dat is de dienst. Te midden van al het roepen van: Amat 21639, Amat 25175, Amat 30004, Bedjo 24127, Bedjo 48867, Djono 27247, enz. enz., werd ik telkens verrast door binnenkomende bloemstukken van tal van ingezetenen van allerlei stand en rang. Omstreeks half negen

kwamen er een paar oude jongens binnen, oud-verpleegden, die ik in 18 jaar niet had gezien en die toch even kwamen uit andere plaatsen om te feliciteeren. Zij moesten ook meteen weer vertrekken, want hun dienst, waterverdeeling bij de leiding, verloofde hun niet te blijven. Zij en wij hadden aan dit vluchtige bezoek weinig, want ik moest ook met het dienstwerk doorgaan, maar toch deed het even goed.

Willem L. was No. 10 van de eenmaal opgenomen kinderen, Alex H. No. 104 en nu ben ik tot No. 1897 met de opname. Dus het oude nest hadden zij al die jaren niet vergeten, al hebben ze de beschermende hand, den het brood verzamelenden Papa niet meer noodig, daar zij het ruim en breed verdienen.

Het regende den geheelen dag telegrammen, brieven, briefkaarten en reeds voordat de middagklok van eten sloeg, had ik 28 telegrammen. Eén ding bevreemdde mij, dat was dat er zoo verschillende blijken van belangstelling van buiten kwamen. Zoo kreeg ik voor mijn verjaren 100 K.G. thee uit de Preanger, 600 K.G. suiker van fabrieken en van de Handelsbank; uit Cheribon *f* 150 per telegrafischen wissel; van de Europeesche ingezetenen uit Cheribon *f* 115 per telegrafischen wissel; van de oud-pupillen te Soerabaija *f* 100; van den heer B. uit Soekaboemi enz. enz. De suiker gezonden als „ijlgoed". Ik begreep dat er wat was. Later hoorde ik, dat de *pers* publiciteit aan mijn verjaardag had gegeven. Ik had er niets van gehoord of gelezen. Misschien dat ik de laatste weken te veel werk heb gehad om couranten na te zien, maar men heeft mij verteld, dat dit gebeurd was.

Onder de bloemstukken was één prachtig bloemstuk van de familie Chevalier uit Magelang en 600 flesschen limonade. In een allervriendelijkst schrijven vroeg de familie of zij de eer mocht hebben de limonadetraktatie aan de kinderen te verstrekken.

Ik had aan mevrouw Steenbergen *f* 50 gegeven om voor de kinderen wat kippered herring te koopen als een lekker hapje bij den middagmaaltijd. Wel hebben wij onlangs, toen de Regeering onze subsidie verhoogde, den kinderen ook wat beter eten gegeven, dat was ook heusch noodig; maar een extra-traktatie is altijd welkom. Toen ik des middags in het kantoor klaar was om voor het eten te bellen en eerst als gewoonlijk des Zaterdags de vuile schoolkleeren van de jongens wilde gaan ophalen, zei men mij: „Neen Vadertje, gaat U nu maar naar de eetzaal, dat vuilgoed-ophalen is al klaar."

In de eetzaal stonden waarlijk op al de tafels — 30 in getal — bloemstukken: van het bestuur, van de ingezetenen, door oud-pupillen bij bloemisten besteld, enz. enz.

Toen zag ik ook het gesmeede complot. Een goed complot. Baas Gerrits, de schoenmaker; Hoeksema, thans milicien (monteur bij de Aniem); mevrouw Steenbergen, onze kleermaakster aan het jongenshuis; Dumas, een onzer oud-pupillen, thans procuratiehouder in een goede, degelijke zaak op Soerabaija — allen waren in de weer geweest en ik zag zulk een overvloed van heerlijk eten distribueeren, dat ik er met mijn hoofd niet bij kon waar dat alles van daan kwam. Maar dat dit niet van de *f* 50 gedaan was, dit was mij zeer duidelijk. Op mijn vraag: „Maar hoe kan er zooveel zijn?" antwoordde mevrouw Steenbergen: „Ja, oudje, er is nog veel meer, wacht maar en de *f* 50 krijgt U terug, koop er maar keper voor, want Uw zoontjes hebben altijd kapotte hemden en onderbroeken, omdat zij zoo wild zijn!"

Des middags hadden wij al de drukte van den Zaterdagmiddag, zooals in elk gezin: het groote verschooningsproces, waarnaar de oud-pupillen met lachende gezichten keken en natuurlijk dachten aan hun eigen tijd, toen ze probeerden Papa op post te zetten, als een broek of kiel weg was, die natuurlijk was vergeten als zij aan het baden waren in de leiding en in de mode Adams, dus zonder kleeren, hard wegliepen als ze Papa zagen komen en elkaar toeriepen: „Ister Papa".

Des avonds met den eten zag ik weer een nieuwe film: Brood met boter en gelei — en natuurlijk even als gewoonlijk Zaterdagsavonds — rijst met fricadel.

Ik dacht: dat is een nieuwe mop.

Wie eet er nu brood met boter en gelei in dezen duren tijd! En dan 600 kinderen! Maar andermaal hoorde ik: „Stil Papa. Van avond zal U alles hooren."

Onder het eten kwamen drie kapiteins binnenstappen, één met zijne echtgenoote, en na afloop zei Wim Dumas: „Pa, mij is opgedragen U hier aan de praat te houden, U mag daar nog niet komen." Dat duurde een poosje, toen onze Adolf Kreuger, sergeant-majoor, verscheen met de mededeeling, echt militair: „Pa, van hooger hand is mij opgedragen U te halen."

Goed, ik ga mee. De groote galerij van mijn kantoor was alleraardigst versierd, netjes, eenvoudig, smaakvol, keurig — allen stonden en toen ik kwam, vielen allen in met het zingen van:

Dat 's Heeren zegen op U daal'......

Mevrouw Steenbergen is een onzer oud-pupillen. Ongeveer 26 jaar geleden nam ik vier kinderen Steenbergen op, uit Wonosobo. De vader was overleden. Ik herinner mij nog, hoe zij aankwamen met de moeder. De Assistent-Resident van Cattenburch had zoo allervriendelijkst voor alles gezorgd. Een van dat viertal was toen een zuigeling, Hendrik. Nu zijn allen mannen en vrouwen. Laura Steenbergen is gehuwd geweest, maar zij heeft niet behoord onder degenen, welke na haar huwelijk kan zeggen: „De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, een schoone erfenis is mij ten deel geworden." De banden des huwelijks waren niet met fluweel omwoeld. Het was voor haar een lijdens-periode. En eindelijk, toen de scheiding onvermijdelijk was geworden en een voldongen feit, heeft zij weer kranig haar eigen brood verdiend en onder meer ook tafels en diners helpen arrangeeren, waaraan Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en diens echtgenooet aanzaten. Zij kwam dus niet weer uit gebrek en armoede thuis, maar met de besliste keuze des harten om hier te helpen met practisch werk. Zij is nu ruim een jaar hier en in dat jaar heeft zij zich vrijwel onmisbaar gemaakt voor het werk.

Mevrouw Steenbergen dan had de leiding op haar genomen om een feestje te organiseeren en heeft al de oude kinderen, die al lang van hier weg zijn en die zij bij kop en ooren kon pakken, aangespoord om wat te offeren voor Papa's verjaardag en heeft dit meesterlijk gedaan. De oudjes brachten *f* 1230 bijeen en daarvan was alles betaald en kreeg Pa een heele garderobe, want zeide zij: „U koopt altijd maar nieuwe blokken goed voor de kinderen en dat houdt nooit op, maar om U zelf denkt U nooit. Dat gaat niet!"

„En nu, hier is een nieuw zwart pak, gekocht en betaald door uwe kinderen en gemaakt bij Saverkoul in Soerabaija, en hier zijn zes nieuwe witte pakken en sokken en boorden en een hoed."

En daar liggen nieuwe blokken keper en katoen voor sloopen en al zulke dingen voor de kinderen, en garen en kousenophouders enz., want anders is U weer kwaad, dat U zooveel krijgt en de kinderen niets. En alles hebben de kinderen betaald hoor, Oudje, en er is nog over voor koek, en morgen moet U op het portret met Moe, en de oude Moe van der Steur ook en wat oude jongens van het oude huis, enz. Dus, Vadertje, ouderwetsch feestvieren en alle verdriet vergeten. En nu mag U praten."

Het spreekt van zelf, dat Pa voor alles hartelijk bedankte en dat ik gaarne deed wat gevraagd was, het feestje dat onze gestichtskas niets kost, aannemen.

De avond ging onder zang, voordracht en het gebruik van versnaperingen om, en eer wij er aan dachten was het einde en tijd van sluiten.

De Zondagmorgenpreek van Pa was ook gewijd aan den verjaardag. Pa wees op de vergankelijkheid

van het snel heenvlietende leven. Op het kostbare van den tijd.

Pa sprak over de woorden uit Jacobus 4 : 14: „Want hoedanig is uw leven?"

Het is immers een damp, die voor een wijle tijds gezien wordt en daarna verdwijnt! Er zijn menschen, die zeggen, dat het leven alles is; anderen zeggen dat het leven niets is en de eeuwigheid alles is. Er zijn menschen die het leven beschouwen als een somber treurspel, een inleiding op de eeuwigheid. Het leven, zeggen sommige menschen, is een soort van sombere antichambre, waar de mensch moet wachten en zich tevreden stellen met nu en dan eens door de vensters te zien met het uitzicht op de eeuwigheid.

Pa gelooft dit niet. Beide beschouwingen deugen niet. Het zijn twee uitersten. Er is één klasse van hard werkende menschen, van denkende menschen, van nuttige leden van de maatschappij. Maar toch, zij begaan één fout, zij gaan zoo zorgvuldig met den tijd om, dat zij geen tijd hebben ooit aan de eeuwigheid te denken als den opvolger van het leven des tijds.

Er zijn ook andere menschen, luie, wereldsche, pretmakende menschen, die te zorgeloos met hun tijd omgaan om er ooit aan te denken dat deze een einde zal nemen. Zij hebben te veel tijd om aan tijd te denken, zóóveel zelfs, dat zij meenen, dat er wel altijd veel van zal zijn. Neen, kinderen, dat deugt niet. Elke verjaardag is een mijlpaal en Pa is nu bij paal 55. Veel palen zullen er niet meer komen. Misschien nog twintig, mogelijk meer, mogelijk minder, maar het einde komt vast en zeker. Het leven is iets groots, iets rijks, het is een kostbaar bezit. En het is tienduizend maal grooter door de gedachte dat het moet eindigen. Een der voornaamste redenen, *dat het leven zoo groot is*, is: *dat het zoo kort is.*

Kinderen, op dezen 55-jarigen verjaardag roept Pa het jelui toe: Verbeuzel, verzondig, verknoei je leven niet!

En nu kinderen, daar heb je in zeer verkorte trekken ook Papa zijn verjaardagspreek en nu eindigt Papa met dank aan allen, die meehielpen tot 't welslagen van dezen merkwaardigen 10den Juli.

Gods zegen zij met jelui allen.

Papa
J. VAN DER STEUR.

In hetzelfde blad lezen wij over een paar jonge dames te Amsterdam, die zich voorstellen door samenkomsten, met lichtbeelden, in wijderen kring bekendheid aan den arbeid van Joh. van der Steur te verschaffen. „Het is vreemd zoo betrekkelijk onbekend als dit schoone werk in ons land nog is — of liever gezegd, weer geworden is! Als de trom niet wordt geroerd, wordt men in onze drukke tijden zoo licht vergeten!

Waar v. d. Steur ook steeds nog met hart en ziel aan de militairen — *onze jongens in de Oost* — blijft wijden — in Militairen te Huis, in Hospitaal en Provoost, door boeken en correspondentie — zullen ook misschien opnieuw ouders worden gevonden, die gaarne iets bijdragen voor den arbeid van den *grooten vriend* hunner zoons, dienende in het Indische leger?" Zoo vraagt het Comité van Bijstand.

Wellicht, dat er onder de lezers van *Het Koloniaal Weekblad* ook gulhartigen zijn, die dit zoo nuttige menschlievende werk willen steunen.

Het adres van den Penningmeester is 17 Museumplein Amsterdam.

Verslag betreffende den dienst der Opiumregie over het jaar 1919.

—o—

Het verslag dat tengevolge eener werkstaking ter drukkerij Smits te Weltevreden eerst in October l.l. verschenen is en dientengevolge thans van het Departement van Koloniën ontvangen werd, ligt v... de leden van Oost en West op de leeszaal van h... vereenigingsgebouw, Heulstraat 17, ter kenn... neming.

Het verslag bevat de volgende hoofden: I. Gebi... der opiumregie. II. Wettelijke bepalingen, onde... verdeeld in *a*. Verbodsbepalingen, *b*. Andere bep... lingen. III. Debiet en opbrengst. IV. Djitjing... levering. V. Licenties. VI. Registratie. VII. Dep... en verkoopplaatsen. VIII. Verbruikplaatsen. IX. Beheer. X. Personeel. XI. Uren van openstelling der verkoopplaatsen. XII. Samenstelling, verpa... king en vervoer van opium. XIII. Baten en lasten. XIV. Overtreding der regiebepalingen. XV. Bestrij... ding van den sluikhandel ter zee. XVI. Andere b... zonderheden.

Het verslag is onderteekend door den hoofdinspec... teur, hoofd van den dienst der opiumregie, W. ... van Wettum.

De volgende bepalingen zijn er aan toegevoegd:

1. Maandcijfers betreffende het debiet en de bru... opbrengst der opiumregie in 1919.

2. Overzicht van het aantal licenten van versch... lenden aard in het gebied der opiumregie op h... einde van 1919.

3. Overzicht betreffende den stand der registra... op het einde van 1919 en op het einde van 1918.

4. Overzicht van de baten en lasten der opium... regie over het jaar 1919.

5. Statistiek betreffende de opiumaanhalingen ... het gebied der opiumregie over 1919.

6. Overzicht van den invoer van buiten Neder... landsch-Indië van ruw en bereid opium, morphine-ho... praeparaten van opium, opium- of morphine-hou... dende of met opium of morphine vermengde va... stoffen en vochten, van cocaïne a en b, cocaïne ... alle andere stoffen, welke als vervangsel van m... phine kunnen worden aangewend, zoomede van m... phine-spuitjes (n.l. spuitjes of andere gereedschap... pen, bestemd voor het toedienen van onderhuidsche inspuitingen met morphine en dergelijke verdoove... de middelen) gedurende het jaar 1919.

Graphische voorstelling van het gemiddelde maanddebiet der opiumregie in elk gewest sede... de invoering der regie tot en met 1919.

Overzichtskaart van de op het einde van 1919 in de verschillende deelen van het gebied der opium... regie geldende bijzondere verbodsbepalingen ten aanzien van het bezit, den eigendom en het vervoer van regie-opium en regie-djitjing met *bijkaart*, aan... gevende de verboden kringen op Java en Madoera op het einde van 1919.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De raad van Indië.

De Raad van Indië is den laatsten tijd nogal over de tong gegaan. Enkele bladen verkondigden zelfs de door niets gevestigde meening, dat de leden van den huidigen Raad zouden weigeren om met den heer Fock als landvoogd samen te werken.

Van andere zijde heet het, dat mr. Creutzberg, de directeur van Onderwijs, reeds zijn benoeming in de zak gehad zou hebben, doch dat de nieuwe G.-G., die zich uitstekend op de hoogte heeft gehouden van het gebeuren en de personen in Indië, hem niet als raadsman wenscht.

In het *Bat. Nbld.* komt nu H. E. W., in navolging van mr. Westra, in het orgaan van den Economischen Bond, een pleidooi voeren voor het opnemen van niet-ambtenaren als leden van den Raad van Indië. Het Regeerings-Reglement eischt dat niet.

In No. 12 van het orgaan van den Pol. Econ. Bond vestigde Mr. Dr. Westra er in een artikel „Over de plaats van den Raad van Indië in het Staatsleven

aandacht op, dat de wet slechts een bepaalden leeftijd en Nederlanderschap tot eisch stelt en derhalve ruimte laat voor de benoeming van particulieren, van welke bevoegdheid helaas in de practijk nooit gebruik gemaakt is. Prof. Kleintjes haalt in zijn staatsrechtelijke studie een uitspraak aan van minister Van Dedem, die een kwart eeuw geleden reeds verklaarde, dat een Raad van Indië, uitsluitend uit ambtenaren bestaande, niet berekend was voor haar taak.

Doch de Regeering is daarvoor doof gebleven en heeft het ambt steeds als een promotie voor bepaalde ambtenaren beschouwd. Te verwonderen is dat zeker. Waar, zooals in Indië, de particuliere landbouwnijverheid, industrie, scheepvaart en handel zulke groote belangen hebben, doet het op zijn minst vreemd aan, dat men in een college, dat den Gouverneur-Generaal van advies heeft te dienen, steeds ambtenaren benoemde, derhalve personen, die door hun opleiding en werkkring niet voldoende bekend kunnen zijn met handel en industrie en wat daarmede samenhangt en in ieder geval met andere oogen het werk van particulieren gadeslaan.

Nog vreemder is de uitsluiting als men bedenkt, dat de decentralisatie tot stand is gekomen dank zij den zich ontwikkelenden particulieren handel en nijverheid; en dat in onzen tijd waar men er hoe langer hoe meer op uit is om de ambtelijke elementen buiten gemeente en gewestelijke raden te houden!

Onze tijd, die in het teeken van samenwerking aan de bestuurstaak van de Indische burgers staat, eischt ook de erkenning van het particulier element. Is dan niet, nu er binnenkort zoovele vacatures in den Raad komen, voor de Regeering de tijd gekomen om in plaats van de eenzijdig ambtelijke voorlichting eens enkele particulieren, vertegenwoordigers van handel, landbouwbedrijf en industrie, in het College op te nemen?

Dat doende zouden 's Raads adviezen in ruimte van blik winnen, er zou gehandeld worden in den geest van het Regeeringsreglement, in den geest van onzen tijd en er zou een schrede verder gedaan worden op den weg, dien wij op moeten: medewerking van de burgers aan de bestuurstaak.

De *Deli Crt.* acht dit een sympathiek denkbeeld, dat zeer zeker de overweging waard is. En wanneer van een landvoogd de verwezenlijking te verwachten is, dan is het van mr. Fock, die zelf niet uit ambtelijke kringen voortgekomen, voortdurend gefulmineerd heeft tegen de Indische bureaucratie, niet het minst tegen de belichaming daarvan in de Secretarie. Van Fock is te verwachten, dat hij zich in zijn adviezen niet zal bepalen tot ambtelijke voorlichters, doch die ook in ruime mate zal inwinnen bij particuliere deskundigen.

Of dat zeggen wil, dat hij reeds dadelijk zal overgaan tot het met voeten treden der traditie, dat de Raad van Indië de bekroning is voor den ambtelijken loopbaan, wagen wij niet te voorspellen. Dat het in die richting zou liggen van de herzieningsplannen-Carpentier Alting, is daarvoor een aanbeveling.

Ook de *Loc.* bespreekt in zijn interrupties H. C. K.'s pleidooi. O.m. zegt zij: Wij kunnen in een benoeming van particulieren in den Raad van Indië op zichzelf geen verbetering zien, zoolang dit college, volgens het bestek van ons geldend staatsrecht, blijft een in beslotenheid werkend lichaam. Mogelijk dat belangen van handel, scheepvaart en landbouw er door zouden zijn gediend. De waarborg, dat het algemeen belang er baat bij zou vinden, wordt gemist. En daarom alleen behoort het te gaan. Handel, scheepvaart en landbouw kunnen hun belangen langs al van wegen, sinds enkele jaren ook via den Volksraad, door eminente pleitbezorgers bij de landsregeering doen voortbrengen. Dat zij hun genoeg. De Raad van Indië behoort boven deze en andere belangen te staan. Alleen dan kan hij ze toetsen aan het algemeen belang, dat den doorslag geeft.

Wij zijn voorstanders van een herziening van de regelen, gesteld voor een college, dat in het geheim niet te schatten invloed oefent op den gang van zaken in dit land.

Maar wij zijn tegenstanders van elke verandering, die het hart niet raakt en van de vrijzinnigheid alleen heeft den uiterlijken schijn.

Arbeidsverhoudingen.

De *N. Soer. Crt.*, de arbeidsverhoudingen in Indië besprekend, verklaart zich tegen den klassestrijd, tegen verscherping van de economische tegenstellingen, maar ook tegen een ingrijpen van overheidswege. Want de overheid kan wel hare bemiddeling aanbieden, maar zij kan de twistende partijen moeilijk d w i n g e n hare uitspraak ook te aanvaarden.

En zeker is Indië hiervoor nog niet rijp. Er valt hier op het gebied van sociale wetgeving nog schier alles te doen; de inlandsche arbeider is hier nog volkomen onbeschermd — een gemis, waarover hij zich anders best heen weet te zetten en waarvoor hij zich schadeloos stelt door het plegen van sabotage — zooals ten opzichte van de suikerindustrie — door riettuinen in brand te steken.

Maar een dergelijk optreden leidt niet tot bevrediging; integendeel, het verscherpt een bestaand conflict, het wekt wrok en afkeer.

De hulp moet van den kant des werkgevers komen. Hij moet zich op het royale standpunt plaatsen, dat een goed werkman ook een goed loon waard is. De aandeelhouders van Indische ondernemingen en industrieën zijn verwend; zij rekenen op dividend-uitkeeringen zooals geen enkel bedrijf in Europa afwerpt. Tegenwoordig mogen de abnormale tijdsomstandigheden de oorzaak zijn der groote winsten, ook vroeger zijn de meeste Indische ondernemingen een zeer rendabel bedrijf gebleken.

Deze gunstige stand van zaken heeft het egoïsme, dat inderdaad een der minst aantrekkelijke eigenschappen is van het kapitaal, versterkt; de aandeelhouders hebben hun hooge dividenden als een recht leeren beschouwen, en zij kunnen zich er niet mede vereenigen, dat dit een paar procent lager gesteld zal worden, waardoor men in staat zou zijn, ook de werknemers — Europeanen zoowel als Inlanders — ruimer in de bedrijfswinsten te doen deelen.

Het is nog altijd niet tot het verstand van zekere directies doorgedrongen, dat wie streeft naar het behalen van de grootst mogelijke winst, zonder tot het doen van concessies ten behoeve van het personeel, dat voor een zaak wèrkt, bereid te zijn, roofbouw pleegt, zijn eigen bedrijf voorbedachtelijk zwak maakt, de fundamenten ervan ondermijnt.

Het blad erkent dus, schrijft de *Sum. Post*, dat het egoïsme een der minst aantrekkelijke eigenschappen van het kapitaal is. Wij zullen er nu maar geen theoretische beschouwing over de „noodwendigheid" van dit egoïsme aan vastknoopen, doch slechts vastleggen, wat het Soerabaijasche orgaan betoogt. Het is óók van meening, dat vele werkgevers niet bereid zijn om eigener beweging van hun star standpunt af te dalen. Het knoopt er zelfs een voorbeeld aan vast. Maar nochtans verwerpt het allen aandrang, alle inmenging van bovenaf.

Dan blijven er — zouden wij zeggen — nog maar twee mogelijkheden over: berusten in het bestaande en verkeerde, òf goedkeuring van den dwang van onderenop, dus van den klassestrijd. En waar de *N. Soer. Crt.* zich vijandig plaatst èn tegenover de economische uitbuiting èn tegenover den klassestrijd, verklaren wij niet te begrijpen hoe zij de dwingende kracht van den Staat uitschakelend, het arbeidsprobleem, dat ook haar ter harte gaat, tot oplossing wil brengen.

Arbeidsraden.

De Australische regeering heeft door de indiening van de Industrial Peace Bill voorzien in de oprichting van een raad van vertegenwoordigers der industrieën. De voorzitter van dezen raad wordt benoemd door den gouverneur-generaal; de raad zal voor de helft bestaan uit vertegenwoordigers der ondernemers en vóór de andere helft uit vertegenwoordigers van de werk-

nemers. De raad bericht de regeering inzake bij de industrieën voorkomende geschillen. Bovendien worden voor elke industrie speciale scheidsgerechten ingesteld, welker besluiten rechtsgeldigheid bezitten.

Ons gewest, — schrijft de *Sum. Post*, — met zijn aaneengesloten complex van gelijksoortige cultuurondernemingen, leent zich bij uitstek voor eene sociale organisatie van den arbeid. Door de stichting van een Kamer van Arbeid voor onze cultuurnijverheid kan de cultuurraad een schitterend voorbeeld geven aan de Indische regeering en aan geheel Indië.

Sabang.

De Sabangsche correspondent van het *Soer Hbl.* wijst er in dat blad o.m. op, dat over het algemeen het scheepvaartverkeer in de havens van Sabang vermindert. Met name het aantal Engelsche schepen, dat anders binnenkwam, is aanmerkelijk gereduceerd. Iets wat voor de Sabangers een raadsel is, maar niettemin aan de Sabang Mij. een belangrijke schadepost bezorgt.

Ook maakt de corr. melding van het oprichten van een „Deutscher Klub", die bijeenkomsten houdt in het Zeemanshuis van de M. A. de Ruytervereeniging en die tot stand gebracht is door de vele thans in Sabang vertoevende **Duitschers.**

Oorsprong en beteekenis der „Afdeeling B".

Uit het verhoor van Sosrokardono, beklaagde in de „Afdeeling B" zaak, — opgenomen in een correspondentie aan de *Loc.* — blijkt, dat er nog een verklaring is van de beteekenis van „Afdeeling B".

Hadji Ismael had bij de oprichting der Afd. B. aan Sosrokardono verklaard, dat deze naam aangenomen was ter onderscheiding van de gewone S. I. vereenigingen en dat „Afdeeling B" beteekende, dat die vereeniging speciaal ten doel had om het sub b genoemde uit het artikel der S. I. statuten — namelijk bescherming van den godsdienst — te behartigen.

Deze mededeeling ontlokte den landsraads-president den uitroep, dat hij deze verklaring nu voor het eerst hoorde.

Als we ons niet vergissen, zegt de corr., dan is deze verklaring voor de woorden „Afdeeling B" inderdaad iets nieuws en nog niet gegeven tijdens de verhooren, welke in de Preanger werden afgenomen. In ieder geval is zij aannemelijk genoeg om een eind te maken aan allerlei fantastische legendes omtrent oorsprong en beteekenis daarvan.

Olifantenjacht.

Men schrijft uit Palembang aan de *Pr. Bode:* Een bekend persoon van den aanleg S. S. in Sumatra, met name G. Schoen, heeft 't geluk gehad dezer dagen in het Palembangsche twee olifanten, w.o. één, een reus van een beest, neer te leggen. De slagtanden (ivoor) waren lang 1.40 meter, met een gewicht van pl.m. 24 KG.

Na zijn eerste schot kwam hij in groote moeilijkheid, daar de kudde niet van de plaats wilde gaan. Den volgenden dag zette hij de jacht voort en gelukte het den jager het aangeschoten beest te volgen. Na 5 uren de sporen te hebben gevolgd, zag hij het beest. Bekropen tot een afstand van pl.m. 15 Meter, viel het met een schot in den kop.

De eerste Indische papierfabriek.

De *Pr. Bode* verneemt, dat de oprichting der eerste papierfabriek in Ned.-Indië binnen afzienbaren tijd aanstaande is. De heer van der Waerden, regeerings-gedelegeerde bij de commissie ter ontwikkeling van de fabrieksnijverheid, ondernam daartoe in gezelschap van twee industriëelen onderzoekingstochten vanuit Bandoeng door het Westelijk deel der Preanger, het Buitenzorgsche en de residentie Cheribon, teneinde de plaats van de fabriek te bepalen. Een beslissing is ten deze nog niet genomen.

Het initiatief van de oprichting gaat uit van de N. V. Papierfabriek „G e l d e r l a n d" te Nijmegen en de firma Rupe en Colenbrander te Indramajoe, die in combinatie de plannen zullen uitwerken.

Als grondstof zal rijststroo worden gebruikt. Proeven in Holland genomen om dit tot wit papier te verwerken, hadden een uitstekend resultaat, en het is dit papier, dat den laatsten tijd ter Landsdrukkerij te Weltevreden is gebruikt en ook goed voldoet.

Een drijvende jaarbeurs.

In aansluiting met het artikel „Een drijvende Jaarbeurs voor Indië" in het Kol. Wkbl. dd. 25 Nov. vermelden wij wat de *Java-Bode* schrijft: Te New York worden plannen gemaakt voor een reis om de wereld, ten einde den verkoop van Amerikaansche goederen op buitenlandsche markten te bevorderen. De *Von Steuben*, de vroegere Duitsche handels-raider *Kronprinz Wilhelm*, is voor 1.500.000 dollar voor deze onderneming aangekocht. Het schip, dat herdoopt zal worden in *United States*, zal een algeheele verandering ondergaan, want vertegenwoordigers van 700 handelshuizen zullen met hun monsterartikelen de reis meemaken. Het gezelschap zal 14 Januari uit New-York vertrekken om een bezoek te brengen aan Buenos Aires, Wellington, Melbourne, Sydney, Shanghai, Hongkong, Singapore, B a t a v i a, Rangoon, Calcutta, Colombo, Bombay en de Europeesche havens.

UIT DE INDISCHE PERS.

Roof in de Indische spoortreinen. De heer Soetan P. Boestami schrijft in de „Neratja" van 11 September 1920 over dit onderwerp het navolgende:

Herhaaldelijk wordt er in de nieuwsbladen melding gemaakt van kleine diefstallen, welke in de Ned.-Indische spoorwegen plaats hebben en waaraan niet altijd geloof wordt gehecht.

Op 9 September 1920 was hij evenwel getuige van zulk eene roofpartij in den trein, die 's morgens van Buitenzorg naar Mangaraj vertrok.

Twee reizigers n.l. waren plotseling hunne schoenen en sandalen kwijt. De eigenaren waren leerlingen van de Bataviasche Ambachtsschool, die die voorwerpen eenige dagen te voren als nieuw hadden gekocht. Zij hadden hunne beenen op de voorbank gelegd, toen 2 boeaija's plotseling in hunne vlucht, met de noodige vlugheid, de daaronder bewaarde schoenen en sandalen grepen en zich daarmede uit de voeten maakten.

Onwillekeurig vraagt men natuurlijk hoe zoo iets ongehoords mogelijk is, doch wanneer men weet dat de eerste ochtendtrein ten 4 uur 5 minuten van Buitenzorg vertrekt en de trein dan zoo goed als geheel niet verlicht is, dan wordt de zaak, zegt de schrijver, iets duidelijker.

Alle reizigers zitten naast elkander in het donker en dan zijn de omstandigheden voor de dieven vrij gunstig.

Natuurlijk gaven de bestolenen onmiddellijk kennis van het gebeurde aan den hoofdconducteur van den trein, doch deze kon, evenmin als de eigenaren, de dieven ontdekken, die zich onder de menigte vermengden.

Het onaangename in deze zaak was evenwel voor de beide bestolenen, dat toen zij te Mangaraj uit den trein stapten, zij nog door de andere medereizigers werden uitgelachen, niet het minst door het vrouwelijk element, dat er schik in scheen te hebben hoe de jonge lui, die keurig waren gekleed, het koopje hadden gesnapt en op kousen hunne bestemming moesten bereiken.

Nu is het wel waar, zegt de schrijver, dat de jongelieden eenigszins zorgeloos waren, doordien zij zich niet stoorden aan een kort te voren door een jongetje gegeven waarschuwing, dat er dieven in den trein waren, doch dat feit neemt toch niet weg dat toestanden als de beschrevene niet mogen voorkomen.

Waren de bestolenen personen geweest met minder berustbare neigingen, dan had deze diefstal in den trein aanleiding kunnen geven tot een groote vechtpartij, die het bestuur van den spoorwegdienst beter doet te vermijden.

Het zal de wagons behoorlijk moeten verlichten,

…et alleen in het belang van de reizigers doch ook …dat van het controleerend dienstpersoneel, dat de …rtjes moet knippen en toezicht in den trein moet …oefenen.

Want het is reeds veel voorgekomen dat slecht volk …den trein stapt, zonder dat het zich van plaats…rten heeft voorzien.

Verlangt de treincontroleur daarna de passagekos…, dan wordt dezen eenig kopergeld getoond als …ken dat niet meer kan worden betaald, terwijl in…schen 3 à 4 haltes zijn gepasseerd.

Ook komt het voor dat als de controleur in het …aker naar de passagebiljetten vraagt, de inland…he reiziger zich als remmer opgeeft en als zoodanig …ij reizen heeft.

Het publiek zij dus gewaarschuwd en neme de …otste behoedzaamheid in acht, vooral in de trei… zonder lamplicht.

Familiebond Banjoewangi (F. B. B.). In de „Ne…ia" van 16 September 1920 wordt melding ge…akt van den in Banjoewangi (Java) opgerichten …iliebond, waarin alleen als leden kunnen worden …genomen de nakomelingen van Adipati Danoenin… en Raden Toémmenggoeng Pringgokoesoemo, …iden gewezen Regenten van de afdeeling Banjoe…angi.

Aan de vereeniging is reeds van bestuurswege …htspersoonlijkheid toegekend.

Op den jongsten Koninginnedag had een algemeene …gadering plaats ten huize van den heer Raden …pardo di Rogodjampi en die werd geleid door den …oopigen vice-president, den heer Mas Soedar…, onderwijzer aan de vervolgschool te Kebalen, …rict Rogodjampi, afdeeling Banjoewangi.

Een 70-tal leden waren tegenwoordig. Na zijn dank …hebben uitgesproken aan de aanwezigen voor hunne …mst en aan het Europeesche bestuur voor het ver…n der rechtspersoonlijkheid, deelde de leider aan …hand van de statuten en van het huishoudelijk …ement mede, dat het hoofddoel der vereeniging …het stichten van een studiefonds om de intelli…ste kinderen van de leden in staat te stellen het …rwijs te volgen op de instellingen als de Op…ngsschool, de Koningin Wilhelminaschool, de …ere Burgerschool, Muloscholen, enz. en de kos… daarvan uit de bondskas te bestrijden.

De inkomsten der vereeniging zouden bestaan uit:
Entréegeld *f* 1.— per lid.
Contributie:
1°. van ambtenaren 1 pCt. van de bezoldiging;
2°. van particulieren 1 pCt. van hun inkomen.
Giften in eens:
1°. van ambtenaren 20 pCt. van de bezoldiging;
2°. van particulieren 20 pCt. van hun inkomen.
Donateurs zijn zij:
1°. die *f* 50.— in eens betalen;
2°. die *f* 1.— per maand betalen.

Het bestuur werd samengesteld als volgt:
Raden Hendroadiredjo, wedono van Asem Bagoes (Sitoebondo), beschermheer.
Raden Soepardo, particulier, voorzitter.
Mas Soedarsono, onderwijzer aan de school Kebalen, onder-voorzitter.
Raden Kertowinoto, onder-collecteur te Rogodjampi, penningmeester.
Raden Achimadbarhadji, particulier, secretaris.
Raden Aloewi, hulponderwijzer te Banjoewangi, 2e secretaris.
Mas Djokaldi, mandoer Irrigatie, hoofdcommissaris.

De commissarissen zijn:
Mas Aloewi, hulpschrijver te Rogodjampi.
Raden Abdoelsaloen, hulponderwijzer te Rogodjampi.
Raden Solaiman, agent Bank, Genteng.
Raden Hardjosepoetro, schrijver B. O. W., Banjoewangi.
Raden Troenoredjo.
Raden Abdoeldjalil, handelaar, te Rogodjampi, adviseur.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

„Het verderf tegemoet." III. (Slot). De invoering van den Burgerlijken Stand voor de Chineezen heeft naast hare lichtzijden, ook hare schaduwzijde. En welk een schaduwzijde. De Chineesche beschaving, het Chineesche familiesysteem, worden in zijne twee voornaamste grondslagen, n.l. de „Hao" en de puriteit der vrouw geattakeerd.

Het aan de bepaling, dat bruid en bruidegom moeten verklaren dat zij genegen zijn met elkaar in het huwelijk te treden, ten grondslag liggende denkbeeld leert jongens en meisjes ideeën koesteren, die het verwerpen van de „Hao" en losse zeden tengevolge moeten hebben.

Levende van geslacht op geslacht in een vreemd land tusschen vreemde volken met eigen zeden en gewoonten en de taal hunner voorvaderen verwaarloozende, moeten de zeden en gewoonten der Indo-Chineezen niet zuiver meer zijn.

De geringschatting van den Europeaan in Ned.-Indië voor al wat Chinees is, zoo in woord en geschrift als in daad, de kunstmatig gekweekte hoogachting voor al wat Europeaan is, en ten slotte het Hollandsch onderwijs dragen het hunne er toe bij om de Indo-Chineezen het nabootsen van Europeanen als een ideaal te doen beschouwen.

En zoo ziet men een bevolkingsgroep verrijzen, de groep van Indo-Chineezen van deze generatie, die cultureel noch Chinees noch Europeaan noch Inlander is, eene vormlooze massa, vormloos, zoowel inals uitwendig, want ook de nabootsing is verre van volmaakt.

Bestendiging en toename in omvang van dezen toestand, moeten op den langen duur al verderfelijk zijn voor de groep niet alleen, maar voor de Maatschappij, de Indische Maatschappij, in het algemeen.

Het Chineesche meisje, dat de „Hao" en de puriteitsbegrippen van haar volk verwerpt, is een waar vertegenwoordigster van deze zich vooruitstrevend — vooruitstrevend naar den afgrond — noemende groep van Indo-Chineezen.

En, als ware het om dat verderf te bespoedigen en nog onvermijdelijker te maken, komt nog de Burgerlijke Stand voorschrijven, dat de Chineesche jongelieden en jonge meisjes vrij moeten zijn in de keuze van de wederhelft, hetgeen beteekent het verwerpen van de „Hao" en tot ondergang moet leiden.

Naar schrijver's meening is het noodzakelijk om wijziging te brengen in de voor de Chineezen geldende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, in dier voege dat aan de Chineesche begrippen van „Hao" en puriteit, welker moreele waarde onschatbaar is, niet getornd wordt.

Wel is waar hebben de Chineezen als onderdanen van een militair zwak land niet het recht tegen de op hen toegepaste wetten bezwaren te opperen. Zij hebben òf te gehoorzamen òf hunne biezen te pakken, zooals verscheidene keeren Hollanders plachten aan te raden.

Doch men bedenke, dat het hier niet alleen om de belangen van de Indo-Chineezen gaat.

Indië heeft er groot belang bij, dat de moraal van de honderdduizenden zielen tellende Chineesche bevolking niet afwijkt van die, welke zij van hare voorouders erft, want, evenals alle kwaad, werkt de bedorven moraal besmettend op de omgeving, in casu, de Inlandsche bevolking.

Prijsvraag. Door de Redactie van de „Sin Po" te Batavia (het Chineesch Revolutionnaire blad) is de navolgende prijsvraag uitgeschreven:

1°. Wat beteekent het Chineesche Nationalisme voor de Chineezen in Ned.-Indië?
2°. Welke zijn de hinderpalen tusschen het Chineesch Nationalisme en het onderwijs dat in Ned-.Indië aan de Chineezen wordt gegeven?
3°. Hoedanig moet dat onderwijs worden opgevat?
4°. Hoedanig moet het onderwijs worden geregeld, opdat het goede uitkomsten oplevere?

Het met eigen handteekening geteekend antwoord op deze vragen mag 6 kolommen bevatten.

De prijs bedraagt *f* 500 en zal worden toegekend door een jury.

Het Anti-All-Irsjad plakkaat. In de „Pewarta Soerabaya" van 24 Augustus 1920 wordt medegedeeld, dat ter hoofdplaats Soerabaya verschillende door den Radja van Hadramaût geteekende rondzendbrieven door de plaatselijke politie in beslag zijn genomen en dat dientengevolge verscheidene Arabieren door den hoofdcommissaris van politie ten kantore zijn geroepen. Bij onderzoek bleek het slechts een geschrift te zijn, dat naar het kantoor van Arabische zaken te Weltevreden werd opgezonden en dat het werd gedrukt op de Drukkerij „Setia Oesaka" te Soerabaya, hetgeen door den heer Baradja, redacteur van de Al-Ikbald, werd bevestigd.

Deze laatste staat er op, dat de aangelegenheid op ernstige wijze door de autoriteiten zal worden onderzocht en tot klaarheid gebracht, aangezien het anders te vreezen is dat er eene ongunstige stemming zal ontstaan in de Arabische Gemeente.

Andere berichten melden nog ten deze, dat het geschrift geteekend is door Sultan Ghalib bin Awab Al Geeli en dat verschillende exemplaren werden aangeplakt op de muren in de Arabische vestiging ter hoofdplaats Soerabaya.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Het Toba-Bataksche huis.

Mededeeling No. XXIII van het Encyclopaedisch Bureau bevat eene beschrijving van het Toba-Bataksche huis, door controleur D. W. N. de Boer, verlucht met mooie foto's en teekeningen. Bij de beschouwing der platen wordt men getroffen door de hoogstaande bouw- en versieringskunst der Bataks, welke, zoowel bij de huizen als bij de daarmede overeenkomende sopo's (rijstbewaarplaatsen) tot uiting komt. Doch dit betreft alleen den buitenkant, want — zegt schr. — op blz. 16 van zijn geschrift: „Zoo aristocratisch van smaak en kunstzin en tegelijkertijd ook goed verzorgd, als het Bataksche huis er uitwendig kan uitzien, zoo'n intens onverschillige en verwaarloosde rommel is het van binnen."

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Van dit tijdschrift ontvingen we eerst nu de gecombineerde afl. 7—9 van jaarg. 1919 [1]), waarin de volgende verhandelingen zijn opgenomen: Eenige opmerkingen over de practijk van artikel 432 I. R. in civilibus, door H. van Wageningen. — Adat en adatrecht der veehouding op Madoera, door Mr. Idema. — Verhandeling van Mr. B. ter Haar, naar aanleiding van eenige voor de rechspraak in Ned.-Indië niet onbelangrijke beslissingen. — Eenheid van doctoraat, effectus civilis en de meester-titel en de promotie op stellingen in onze Staten-Generaal, door Mr. C. C. van Helsdingen Jr.

Deze laatste verhandeling is van gewicht, vooral wanneer men daarmede vergelijkt het kort geleden verschenen: Verslag van de Commissie tot hervorming van de Inlandsche rechtsschool (ingesteld bij G. B. van 4 Jan. 1919, No. 18) (Batavia, Drukkerij Verwachting), van welke commissie Mr. van Helsdingen secretaris was.

De Technische Hoogeschool te Bandoeng.

Uit de dagbladen heeft men reeds gedeeltelijk kunnen kennisnemen van de redevoeringen, welke zijn gehouden toen de Technische Hoogeschool te Bandoeng plechtig werd geopend. Thans kan men het gesprokene in extenso lezen in een typografisch fraai uitgevoerd geschrift (waarbij eenige illustraties), waarvan de titel luidt:

De Technische Hoogeschool te Bandoeng, stichting van het Koninklijk Instituut voor Hooger Technisch Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Geopend 3 Juli 1920 door Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Het Indisch Vrijzinnig Weekblad herboren.

Het Vrijzinnig Weekblad, waarvan de staking der uitgave door velen, ook hier te lande, werd betreurd, is uit den doode herrezen.

*) Vermoedelijk zijn deze afl. echter kort geleden verschenen, want een der daarin voorkomende opstellen is gedateerd 10 Juli '20.

In het eerste nummer van de nieuwe serie wordt „... inleiding" o.m. gezegd:

„Opnieuw vangen wij den strijd aan tegen het drij... van reactionnairen en revolutionnairen. Als wellic... straks reactie troef wordt en de roekelooze propaga... der vijanden van het gezag weder aanwakkert, dan ... er te kampen zijn voor recht en rede. Een eerlij... onafhankelijk orgaan, dat maat weet te houden en ... offert aan waan of dogma, zal sterk staan in dien strij...

„Onze tegenstanders van uiterst links en uiter... rechts hebben te vroeg gejuicht.

„Zij waanden den N. I. V. B. reeds ter ziele, d... zullen bij de aanstaande verkiezing voor den Volksr... al dadelijk ervaren, hoe ijdel die waan was. Men ... ook in de toekomst rekening met ons hebben te houd... al gaat het niet van harte.

„Als vroeger zal ons orgaan in de eerste plaats die... om het nieuwe Indië te helpen opbouwen, door v... aandacht te schenken aan de politieke en economis... vraagstukken van den dag en een o.i. juiste oplos... daarvan te bevorderen. Een oplossing in democratis... geest en gegrond op het vrijzinnige beginsel, dat ie... eerlijke overtuiging erkenning en eerbiediging ... vinden."

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 19: Het snoeien ... thee in de Preanger. (Repliek op het artikel van ... heer Winckel), door van Uffelen. — De vroeg in... lende Westmoesson (als gevolg van de uitbarsting ... den Merapi?), door D .N. — Kina-enten, door Dib... — Ingezonden (naar aanleiding van de polemiek o... de leiding van de veeteelt in Ned.-Indië), door G. ... Vink. — De rubrieken cultuur- en landbouwberich... uit andere bladen bevatten o.a.: De toekomst van ... riname. — Landbouwtoestanden en vooruitzichten ... Sumatra (vervolg), door Dr. N. R. Pekelharing. ... Bandoengsche kininefabriek (ontleend aan het j... verslag over 1919).

Ontginning van aardolievelden in Ned.-Indië.

In No. 258 van „Economisch-Statistische Berichten" bespreekt Dr. J. Rueb het onder dezen titel ingedi... wetsontwerp. Zooals men weet, beoogt dit ontwerp ... belangengemeenschap tusschen Staat en „Bataafsche" op voorwaarde, door welke aan het land een ... winstaandeel wordt verzekerd, terwijl een overwege... medezeggenschap in de leiding der onderneming aan ... Regeering deugdelijke waarborgen voor een goede ... hartiging harer belangen verschaft. Om verschille... redenen kan schr. zich niet met de strekking van ... ontwerp tot ontginning van aardoliën in Djambi (... om deze landstreek gaat het) vereenigen. En de Twe... Kamer èn Volksraad hebben zich voor Staatsexploit... uitgesproken, waarvan ook schr. voorstander is. Dr. ... spreekt dan ook de hoop uit dat de Kamer het ontw... zal verwerpen, echter op één voorwaarde: dat ze ... ook een middel vindt om te zorgen dat onmiddel... met Staatsexploitatie een aanvang wordt gemaakt. ... hebben ons inzake Djambi nu al lang genoeg ge... meerd. Durft men dit niet aan, dan erkenne men ... ruiterlijk en trekke de consequentie. Deze is dat ... Djambi in concessie geeft aan de „Bataafsche"..... der den nieuwen concessionaris te hinderen met alle... bepalingen van een overeenkomst, waarvan alleen ... papier resultaat verwacht kan worden".

Tectona. Boschbouwkundig Tijdschrift.

Inhoud van Dl. XIII, afl. 10: Het krimpen van ... djatistam, door doodringen, door H. E. Wolff ... Wulfing. — Bijdrage tot de kennis van den onre... matigen dikte-aanwas bij den djati, door J. Beu... en W. de Boer. — Indjoekpotjes systeem Moehadi (... ill.), door P. H. W. de Leeuw. — Gouvernements... keuring van wildhout en een informatiebureau ... wildhoutexploitanten, door J. H. B. — Voorlichti... inzake wildhout en het Boschproefstation, door Dr. ... L. G. den Berger. — Uit den Volksraad, door A. ... Noltée. — W. A. van der Haas. De gevolgen van ... dubbeltjes-politiek bij het Boschwezen in Ned.-Indië ... besproken door E. H. B. Brascamp.

Maandbl. der vier samenwerkende Zendingscorporaties.

Uit den inhoud van de Dec.-afl. noteeren we ... volgende: De Hollandsche school te Kota Mobag... (hare geschiedenis en beteekenis), door A. van ... Endt. — Reisherinneringen uit Ned.-Indië, door ... J. W. Flieringa (vervolg: De radja's van West-Nieuw-Guinea). — De Algemeene Zendings-Conferentie (... houden in Den Haag).

Het alcoholkwaad en zijn bestrijding.

Als uitgave van de Commissie voor de Volkslectuur (bij Albrecht en Co. te Weltevreden) verschenen een geschrift van den hr. J. Kats, getiteld: Het alcoholkwaad en zijn bestrijding, voornamelijk met het oog op Nederlandsch-Indië. (Hollandsche en Maleische tekst). Met de uitgave van dit zeer nuttige en leerzame werk van ruim 200 blz. druks beoogde schr. een tweeledig doel: het verschaft een beknopt overzicht van het alcoholvraagstuk — in het bijzonder met toepassing op Indië — ten dienste van allen, die zich daarvan op de hoogte willen stellen en het bevat tevens inlichtingen voor den Inlandschen onderwijzer, die dit onderwerp in zijne lessen wenscht ter sprake te brengen.

Notulen van het Bat. Gen. v. K. en W.

In afl. 4 van dl. 47 (1919) der Notulen van de Alg. en Directievergaderingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, zijn als Bijlagen eenige afzonderlijke opstellen opgenomen, waarop derzijds de aandacht wordt gevestigd, n.l. „Bij het portret van Prins Mangkoenegara IV" (met lijst van werken, door dezen samengesteld). — Nota van Mr. J. Kunst over de Sesando (Timoreesch muziekinstrument), (met ill.). — Bijzonderheden over de gambang (Balineesch muziekinstrument), door P. V. van Stein Callenfels (met ill.).

Oudheidkundige Dienst in Ned.-Indië.

Verschenen is het verslag over het eerste kwartaal 1920 (in royaler formaat uitgegeven dan zijn voorgangers). Behalve de gewone mededeelingen van den chef van dien dienst over de verrichte werkzaamheden, bevat het zeer belangrijke gegevens over een tengevolge der uitbarsting van den Kloet op 19 Mei 1919 te voorschijn gekomen ruïne van een heiligdom nabij Ponggok (res. Kediri), Tjandi Soembernanas genaamd. De hr. H. de Haan geeft de bouwkundige bijzonderheden en Dr. F. D. K. Bosch beschrijft het beeldhouwwerk, zooals zich een en ander na de ontgraving vertoonde. Talrijke illustraties verduidelijken den tekst. — Verder publiceert de hr. P. V. van Stein Callenfels historische gegevens uit Balische oorkonden. — Ten slotte: Eigenaardigheden van Hindoe-monumenten, door P. J. Perquin.

De Indische Mercuur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 51: Het gebruik van stoom in suikerfabrieken, door W. J. Penard. — Simaloer (Simeuloeë), besproken door Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan. — Centraal Rubberproefstation te Buitenzorg. — In- en uitvoer van Java door particulieren. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en bodemvraagstukken.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud der Oct.-afl.: De 1e Gardebrigade. 18 Aug. 1870—11 Nov. 1914, door C. D. Lagerwerff. — Het voorontwerp op het invoeren van dienstplicht onder de Inlanders en met dezen gelijkgestelden in den Volksraad (slot). — Een en ander over militairen dienstplicht voor Inlanders in de Fransche koloniën, door C. Marcus.

Orgaan der Ned. Ind. Officiersvereeniging.

Oct.-Nr.: Mededeelingen van het Hoofdbestuur. — Actie tegen de deprimeerende invloeden, welke het leger ten ondergang voeren, door kapitein Schulte. — Mededeelingen van het Departement van Oorlog, Verhooging van pensioenen, gagementen en onderstanden. — Zijn de bestaande (voorgestelde) duurtetoeslagen op tractementen en pensioenen voldoende? door Indisch verlofganger. — Het standpunt van Minister de Graaff ten aanzien van de militaire bezoldigingen. — Enz.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 37: Arowakken (vervolg), door N. — Reisherinneringen. Nieuw-Guinea, door C. F. Kruisinga (met ill.). — Bivak-leven (in Celebes), door M. A. van der Lijke. — Wat de Javaansch-Mohammedaansche bevolking voor godsdienstige of liefdadige doeleinden jaarlijks opbrengt (vervolg).

* * *

Ten besluite een lange lijst van titels:

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, No. 44, 1920. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Verslag betreffende de gemeente Medan over het jaar 1919 (met ill.). (Medan, Varekamp en Co.).

Verslag betreffende den dienst der opiumregie over het jaar 1919. (Weltevreden, F. B. Smits).

Verslag van de Handelsvereeniging te Soerabaija, opgericht 13 Dec. 1851, over het jaar 1919. (Soerabaija, H. van Ingen).

Uitkomsten van mijnbouwkundige onderzoekingen in een gedeelte van Midden-Celebes in de jaren 1911—1916, uit de verslagen samengesteld (met kaarten). (Verslagen en Mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen. No. 12).

Bepalingen en voorschriften omtrent den aanleg en het gebruik van electrische sterkstroomleidingen in Nederlandsch-Indië. (Mededeelingen van den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit. No. 2).

Verslag omtrent de Gouvernements Kina-onderneming te Tjinjiroean (Bandoeng) over 1919. (Bandoeng, Visser en Co.).

Schapenteelt in Ned.-Indië. — Een internationaal theecongres in 1922 te Bandoeng. (Tijdschr. voor Economische Geographie, Dec. 1920).

De rupsenvraat in de tabakscultuur ter Oostkust van Sumatra, door Dr. E. Mjöberg. (Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan. Tweede serie. No. XV).

Overzicht van de in- en uitvoeren te Belawan gedurende de maand Sept. 1920, met vergelijkenden totaalstaat over dezelfde maand van 1919. (De Handelsvereeniging te Medan. No. 9. 1920).

Handelsorganisatie in Nederl.-Indië, door J. G. Bendien. (Economisch-Statistische Berichten, 8 Dec. 1920).

Anti-Opium-campagne. (De Banier, No. 46).

Oude volkszangen van Midden-Flores, door J. Sevink. (Studiën, Godsdienst en Letteren. Jaarg. 1920, blz. 376 vgg.).

Een halo in de tropen, door S. W. Visser. (Hemel en Dampkring. Jaarg. 1920—'21, blz. 86 vgg.).

Ziekenverpleging in Indië, door N. Stokvis—Cohen Stuart. (Tijdschr. voor Ziekenverpleging. Jaarg. 1920, blz. 679 vgg.).

De samenstelling en de beteekenis van indexcijfers en hoe zij voor Ned.-Indië van beteekenis kunnen worden. (Mededeeling No. 1 van het Statistisch Bureau).

Mijnwormziekte (Ankylostomiasis). Met ill. (Korte Berichten van het Hoofdbureau van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst, No. 5).

Nieuw Adresboek van geheel Nederlandsch-Indië 1920, door Kleian. Met Aanhangsel: Burgerlijke Stand, 2 dln. (Batavia, Landsdrukkerij).

Medische kroniek (vervolg). — Rede van den heer Ottolander in den Volksraad. (De Banier. No. 47).

Tineke (Een verhaal uit het Indische kinderleven), door G. C. van der Horst van Doorn. (Gouda, G. B. van Goor Zonen).

Koloniaaltje, door M. C. Kooy-van Zeggelen. (Amsterdam, Scheltema en Holkema's Boekhandel).

De heilige gong, door Mr. C. W. Wormser. (Amsterdam, Drukkerij Jacob van Campen).

De technische vraagbaak voor Nederland en Koloniën. Een handboek, bevattende een verzameling van gegevens, wenken en prijsberekeningen op technisch en bouwkundig gebied, met een duizendtal figuren en ruim 500 tabellen. Derde, belangrijk vermeerderde en bijgewerkte druk. (Deventer, AE. E. Kluwer).

Dr. J. W. IJzerman (naar aanleiding van diens benoeming tot doctor honoris causa). (De Ingenieur, No. 51).

Suriname.

Aan de economische beschouwingen in het verslag over 1919 van de Surinaamsche Bank ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1919 is voor de kolonie Suriname geweest het eerste jaar van een nieuwe periode in hare geschiedenis. Hoewel de oorlogsjaren voor de inwoners van de kolonie persoonlijk bij lange na niet zoo drukkend zijn geweest als voor ons, bewoners van Nederland, doorleefde men in dien tijd in de kolonie toch

eene periode van zeer abnormale omstandigheden. Alle verkeer met Europa, vóór dien het voornaamste verkeer, hield allengs geheel op. Alleen met Noord-Amerika bleef het scheepvaartverkeer, al was het soms zeer ongeregeld, behouden en zoo werd men langzamerhand geheel aangewezen op de Vereenigde Staten voor het betrekken van wat de koloniale bevolking noodig had.

Van aanvulling van de werkkrachten in de kolonie uit Britsch Indië of Java was geen sprake. Elk jaar liepen contracten met immigranten af, welke van de zijde dezer menschen voor een deel niet werden vernieuwd en de plantagedirecties moesten maar zorgen, door aanhuur van vrije werkkrachten of door inkrimping van den arbeid, met verwaarloozing van een gedeelte van den aanplant, of wel door inkrimping van de oppervlakte in cultuur, in den ontstanen nood te voorzien.

Daarbij kwam in den tijd van de voedselschaarschte de eisch van het koloniaal Bestuur, dat de ondernemingen ook op hunne terreinen levensmiddelen zouden doen aanplanten, wat slechts kon geschieden ten koste van de eigen cultuur, omdat het gering aantal werkkrachten nu ook nog voor dezen arbeid moest worden gebruikt.

Ook de goud- en balata-industrie gingen onder den toestand gebukt, omdat de prijzen der levensmiddelen en benoodigdheden zoo geweldig stegen en aan den anderen kant een groot deel der arbeiders, van Engelsche nationaliteit, naar hun eigen land terug gingen.

De productievooruitgang der laatste jaren begon daardoor in tempo te minderen, behalve dan ten aanzien van de rijstproductie. Men leefde nog wel, maar boven zijn kracht, of beter gezegd misschien, van zijne kracht. De koloniale maatschappij was ziek. Dit gold zeer bijzonder van den grooten landbouw, de cultuur-ondernemingen, waarop de kolonie — als echte landbouwkolonie — nu eenmaal als op een kurk drijft, en waarvan het overgroote deel der bevolking direct of indirect leeft. Dit is een vast feit, wat sommige betweters of illusionisten in den laatsten tijd in de kolonie daartegenover ook mogen aanvoeren, die dan de noodzakelijkheid van een middenstands-landbouw verdedigen, zonder te gevoelen, dat uit kleinen landbouw van zelf zich middenstandslandbouw ontwikkelt en zich in de kolonie dan ook reeds ontwikkeld heeft.

In 1919 trad in de toestanden weldra eenige verbetering in. De scheepvaartverbinding met Europa kwam weder tot stand, al was die nog zeer gebrekkig. Twaalf maal was er scheepsgelegenheid naar Amsterdam, waarvan 5 maal rechtstreeks en 7 maal via Curaçao en 17 maal naar New York tegen 9 maal in 1918.

Men kon nu weder goederen uit Europa betrekken, die over het algemeen van betere kwaliteit zijn, dan de Amerikaansche, in de kolonie aangevoerd, al bleven de prijzen natuurlijk nog zeer hoog.

De mogelijkheid ontstond weder om Javaansche immigranten uit Nederl.-Indië te verkrijgen.

De grootste emotie in de kolonie gaf echter de komst van de heeren van het Suriname Studie Syndicaat, de heeren J. S. C. Kasteleyn, B. J. Kluvers en E. Snellen. Het bezoek, reeds eenige jaren afgewacht, maar door de oorlogsomstandigheden uitgesteld, ware te vergelijken met het bezoek van den professor of den specialist van den opgegeven kranke.

Den 12en Maart kwam de commissie in de kolonie aan en den 17en Juni aanvaardde zij de terugreis.

Het jaar 1919 zal inderdaad in de geschiedenis voortleven als het jaar van het rapport van het Suriname Studie Syndicaat. Daarin zijn uitvoerig en juist aangegeven de fouten van het verleden, welke den tegenwoordigen toestand hebben veroorzaakt, terwijl ook de middelen zijn genoemd om uit de impasse te komen.

Van Regeeringswege zijn, nu bijna 60 jaar geleden, de werkkrachten aan de cultuurondernemingen ontnomen op zoodanige wijze, dat daardoor de voortdurende misère is ontstaan; de Regeering heeft sindsdien trachten te zorgen, 50 jaar lang, dat de noodige vrije werkkrachten in de kolonie werden ingevoerd; het ligt nu ook op den weg der Regeering om te zorgen, dat in de toekomst aan die ondernemingen, die terecht vertrouwd hebben op de voortdurende zorg der regeering, en op grond daarvan hun kapitaal in de kolonie bleven beleggen, de noodige werkkrachten in voldoende mate en op niet te bezwarende voorwaarden verzekerd blijven. Daarmede zijn slechts schijnbaar uitgaven ten bate van den grooten landbouw gemoeid. Deels direct, maar grootendeels indirect, komen die uitgaven voor de immigratie in 's lands kas met rente terug.

Niet alleen echter het arbeidersvraagstuk heeft op 't oogenblik een beslissing noodig; het bevolkingsvraagstuk in het algemeen eischt oplossing en in verband met de huidige Ned.-Indische toestanden kan het ten deze gaan om nu of nooit. Daarnaast is reeds sedert jaren een behoorlijke inrichting van het landbouwdepartement, voor deze bij uitstek landbouwkolonie, een niet te miskennen regeeringsplicht. Veel werd in die richting reeds verbeterd, maar men is nog niet waar men moet zijn.

Tegenover den eisch van „selfsupport" aan de kolonie te stellen voor haar huishouding in engeren zin, geve het moederland in eigen belang, aan dit nieuwe, vier maal grootere Nederland de gelegenheid om zich te ontwikkelen en de thans met onafzienbare bosschen bedekte vruchtbare terreinen om te zetten in vruchtdragende plantages en nederzettingen en houde daarover eigen toezicht en eigen zeggensrecht.

Men zegt wel, dat Nederlandsch-Indië al onze Nederlandsche krachten noodig heeft, maar die dat zeggen, passen in hun particulier leven een ander beginsel toe. Niemand zet alles op één kaart, als het eigen financieel beheer betreft en zoo doet Nederland wijs, naast zijn bezit in het Oosten, zijn kolonie in het Westen tot ontwikkeling te brengen.

Wanneer de Regeering het als ernstige waarschuwing van de rapporteurs wil aanvaarden, dat met kracht moet worden ingegrepen — ik heb reden aan te nemen dat de Regeering in die richting ook werkzaam wil zijn — en de Staten-Generaal mede willen werken om de grondslagen in de kolonie voor een gezonden economischen toestand vast te leggen, dan zullen de particulieren en hunne maatschappijen van zelve volgen en met hunne kapitalen wonderen verwekken.

* * *

„Het Vaderland" van 14 December (Avondblad) wijdt, onder het hoofd: „Een Nationaal Belang. Een zaak van Nationale Eer", een hoofdartikel aan Suriname, waaruit wij het volgende brokstuk knippen:

„......... „Irrigatie en drainagewerken, op flinke schaal, verbetering van water- en zoo noodig van landwegen, zullen ter hand genomen moeten worden. Ontmoette vroeger de aanleg van openbare werken haast onoverkomelijke geldelijke bezwaren, dit is thans zoo goed als bezworen. De machtige machine is daar om de bezwaren voor het grootste deel weg te nemen. Door één enkele hand bestuurd, verricht het, snel en uitmuntend, het werk van honderden handen. Hindernissen kent het niet, onweerstaanbaar dringt het overal door tot in de ongerepte wouden, het vervoert over onbegaanbare terreinen, en afstanden zijn voor haar geen factoren meer. Graaft zij eenerzijds kanalen en werpt zij waterkeeringen op, aan den landbouw biedt zij machtige hulp: zij ploegt, zaait, maait en oogst zelfs voor een deel, alweer door één enkele hand bestuurd. Het is hier slechts een kwestie van aanschaffing, van een kapitaalplaatsing, welke natuurlijk niet improductief mag heeten. Het is zeker wel het minst wat het

Nederland voor de Kolonie kan doen. De Westindische Cultuurbank staat gereed met landbouwcrediet en bedrijfskapitaal. Uitgesloten achten wij het, dat de Staten-Generaal het daarvoor gevraagde kapitaal niet zou voteeren. Het komt hier slechts aan op het krachtige initiatief van het Plein."

* * *

Bij Kon. besluit van 15 dezer is aan mr. K. J. van Erpecum, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijn betrekking van griffier bij het kantongerecht te Dordrecht, met ingang van den dag van vertrek naar Suriname, ter aanvaarding van een rechterlijke betrekking in die kolonie.

Curaçao.

De verkeerde weg.

Zooals men weet, bepaalde de laatste duurtetoeslag zich tot de ambtenaren, die niet meer dan ƒ 2000.— inkomen hadden. Den Gouverneur is nu gebleken, dat de ambtenaren, die meer dan ƒ 2000.— inkomen hebben, in zeer ongunstige omstandigheden blijven verkeeren, zij het ook, dat de prijzen van eenige levensmiddelen zijn teruggeloopen. Evenmin zijn de ongehuwde ambtenaren aan den druk der tijden ontkomen. Mitsdien wordt voorgesteld eene uitkeering van een maand salaris voor de ambtenaren met maxima van ƒ 100.— tot ƒ 150.—. Hetgeen reeds genoten is, komt in mindering. Tevens is ditmaal uitdrukkelijk bepaald, dat als inkomen in aanmerking komt de geheele som, die uit de koloniale kas genoten wordt, dus ook persoonlijke bijslagen, vaste toelagen, enz.

Intusschen schijnt het te beginnen te dagen, waar de M. v. T. op de begrooting voor 1921 aan de Tweede Kamer meedeelt, dat de op de voorloopig vastgestelde begrooting uitgetrokken som van ƒ 100.000.— voor verbetering van bezoldiging en duurtetoeslagen wellicht niet voldoende blijken zal ter bestrijding der kosten, uit een en ander voortvloeiende.

Gezaghebber Bovenwindsche eilanden.

De *Amigoe* van 13 November l.l. deelt mee, dat tot gezaghebber der Bovenwindsche eilanden is benoemd de kapitein der Infanterie O.-I. L. J. van der Zee.

Wij vernemen omtrent den heer van der Zee, dat hij als 2e luitenant naar Oost-Indië gegaan is, en daar hoofdzakelijk geweest is in de buurt van Padang en Fort de Kock. Gedurende eenigen tijd is hij als 1e luitenant op de Mentawei-eilanden geweest, naar onze zegsman meent, als gezaghebber. Daarna met ziekteverlof in Holland gekomen gedurende den mobilisatietijd, is de benoemde commandant van een interneeringskamp van Belgen geweest, vervolgens naar Suriname vertrokken en daar benoemd tot adjudant van den Gouverneur. In het begin van dit jaar vertrok de heer van der Zee, inmiddels tot kapitein benoemd, over Amerika en Japan naar Oost-Indië. In Suriname was kapitein van der Zee bestuurslid van groep Suriname van het Algemeen Nederlandsch Verbond.

De drijvende Jaarbeurs.

De heer van Roggen schrijft aan de *Curaçaosche Courant*:

Gedurende de thans achter ons liggende oorlogstoestand voor vele landen en speciaal voor Holland de invoer van vele artikelen geheel stil, zoodat we het moesten stellen zonder de voortbrengselen der buitenlandsche industrie. Dit was aanleiding dat men zich in het land zelf ging toeleggen op de vervaardiging van allerlei noodzakelijke voorwerpen, welke men tot nog toe uit het buitenland betrokken had. Tallooze nieuwe industrieën zijn op die wijze ontstaan en de te Utrecht gehouden jaarbeurzen toonden aan de bezoekers de voortbrengselen ervan, waarbij al spoedig bleek dat deze, wat kwaliteit betreft, gerust de vergelijking met het buitenlandsche product konden doorstaan, zoodat alles gemakkelijk geplaatst kon worden. Nu echter na den oorlog de buitenlandsche artikelen ook weer worden ingevoerd, komt er dus een overschot en is het noodig daarvoor nieuwe markten te vinden.

Ten einde dit doel te bereiken, is blijkens de berichten in Nederlandsche bladen, in het moederland een vereeniging opgericht die zich voorstelt een stoomschip van 6100 ton, n.l. de Macedonia, in te richten tot drijvende jaarbeurs en daarmede verschillende belangrijke havens van Noord- en Zuid-Amerika te bezoeken. Een handelsorganisatie zal aan boord aanwezig zijn om alle gevraagde inlichtingen te verstrekken en te trachten orders af te sluiten.

Dit zal dus een pracht gelegenheid zijn om eens een indruk te krijgen wat handel en industrie van Holland thans vermogen. Hier gaat stambelang en handelsbelang hand in hand, want het is niet te ontkennen dat het juist in deze kolonie, waar men zoo gaarne bewonderend naar Amerika kijkt — ook al stuurt dat land ons vrijwel uitsluitend slecht verzorgde 3de rangs producten — geen kwaad kan voor de reputatie van Holland als eens getoond wordt waartoe het in staat is.

Wat blijkt echter uit de opgave der te bezoeken havens?

Dat New-York, Philadelphia, New-Orleans, Vera Cruz, Havana, Port of Spain, Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos Ayres bezocht worden, doch dat Curaçao zorgvuldig wordt overgeslagen.

Blijkbaar denkt men dat we hier er al alles van afweten, of wel men weet niet dat Curaçao nog altijd de invoerhaven is voor een groot gedeelte van Venezuela. Niet La Guayra, doch Curaçao voorziet Maracaibo met het achterland van importartikelen, en voorloopig zal dit nog zoo blijven. Daarom is het èn voor Holland èn voor Curaçao van belang, dat de drijvende jaarbeurs ons eiland bezocht, en waar daarmede ook ons stambelang bevorderd wordt, zou ik niet alleen aan de Kamer van Koophandel doch ook aan de plaatselijke afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond willen toeroepen: „Opgelet, er is werk voor u aan den winkel! Ons handels- en ons stambelang eischt, dat Curaçao niet gepasseerd worde door de drijvende jaarbeurs. Slaat daarom de handen ineen en tracht dit te voorkomen."

Aruba.

De *Amigoe di Curaçao* deelt mee, dat een nieuwe scheepswerf gebouwd is, waar reeds drie schepen op stapel staan.

Saint Martin.

Met de „Estelle", die vandaag (13 Nov.) naar St. Martin vertrekt, zullen ook de beide technici in dienst van de Telefunken-Mij., de ingenieur Karl Klemp en de torenbouwer Joh. Manthey, de reis meemaken, om de toestellen van het draadloos station van Saint Martin te gaan opstellen. Als alles goed gaat, kan verwacht worden dat misschien reeds Februari of Maart a.s. Saint Martin met ons draadloos station verbinding heeft. *(A. d. C.)*

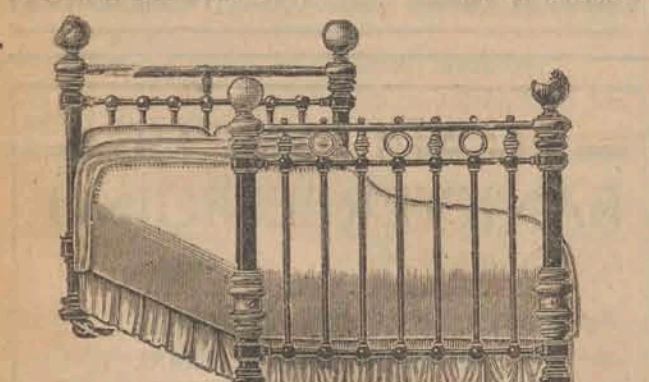
Onze Draadlooze.

Donderdagmiddag (11 Nov.) vóór 12 uur had de eerste nieuwe toren van ons draadloos station zijn volle hoogte van 65 meter bereikt. Als bewijs dat de grootste hoogte bereikt was, wapperde de Hollandsche driekleur hoog van den top van den toren. De volgende week begint men met den anderen toren af te breken.

Als een bijzonderheid mag hierbij wel vermeld worden, dat dit belangrijke en gevaarlijke bouwwerk geheel en al door Curaçaosch werkvolk, onder leiding van den heer F. M. Kroon, is tot stand gebracht, waarvoor het zeker wel een extra pluimpje verdiend heeft. Niemand zou zeker gedacht hebben, dat onze Curaçaosche werklieden tot zulk een buitengewone arbeidsprestatie in staat waren.

De staking, waarvan wij in ons vorig nummer

spraken, is niet van dien omvang geweest als wij eerst vermoedden. *(A. d. C.)*

Emigratie.

Volgens de *Amigoe* zijn in October van Aruba weer ongeveer 500 werklieden naar Cuba vertrokken, om daar in de suikerrietvelden te gaan werken. Velen van hen waren eerst kort van daar teruggekeerd. Het zoolang uitblijven van den regen deed zoo velen besluiten weer op Cuba hun geluk te gaan beproeven.

Korte Berichten.

Op 25 Nov. l.l. bedroeg te Amsterdam de wisselkoers op Curaçao ƒ 123.75.

De *Amigoe* deelt mee, dat dank zij den gevallen regen, de prijs van het regenwater van 30 op 5 cent per blik is gedaald.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Inwijding van de Britsch-Indische hervormingen.

Het heeft in de bedoeling gelegen den prins van Wales bij zijn aan Britsch-Indië te brengen bezoek de groote staatkundige hervorming te doen inwijden, die, door de verwezenlijking van het z.g.n. Montagu—Chelmsford-ontwerp, en daarmede verbandhoudende nieuwe instellingen, de kolonie het nieuwe tijdperk van meerdere zelfstandigheid moet doen intreden. De jonge, energieke man vergde echter te veel van zijn krachten. Op zijn reis naar Canada en door de Vereenigde Staten volgde de reis naar Australië. Daar werd hij ziek en moest hij den raad volgen om naar Europa terug te keeren. Er was zeker veel aantrekkelijks voor den aanstaanden keizer van Indië in gelegen, het middelpunt te kunnen zijn van de feestelijkheden, waarin velen den dageraad zien van een hooger en mooier bestaan voor het groote rijk in Zuid-Azië. Zijne rol is nu overgegaan op den hertog van Connaught, voor wien zij zeker niet zoo veel beteekenis heeft als voor den kroonprins, maar die haar overigens zonder twijfel op onberispelijke wijze zal vervullen; zijn verleden in verschillende hooge waardigheden, en speciaal als gouverneur-generaal van Canada, staat daar borg voor. De hertog is per oorlogschip Malaya uit Marseille vertrokken. Hij zal de Wetgevende Kamers te Madras, Calcutta en Bombay openen en te Delhi, de nieuw aangelegde hoofdstad, zoowel de Wetgevende Vergadering als de Centrale Raad van Indische vorsten.

De Doekhobors.

De Manchester Guardian bevat interessante bijzonderheden over een nederzetting van de Russische secte der Doekhobors in Canada. Een tiental jaren geleden verlieten leden van deze secte hun land bij de Zwarte Zee, omdat zij zich aan den militairen dienst wilden onttrekken. De Canadeesche regeering, destijds onder leiding van Laurier, stond hun uitgestrekte terreinen toe in 't district van Yorktoe, provincie Saskatchewan, met de bevoegdheid hun sectegebruiken vrij uit te oefenen. Zij leven in communisme; groepen en dorpen bewerken gemeenschappelijk den grond. De eerste tijden waren hard en moeilijk, maar stoere boeren en goede beheerders als zij waren, kwamen zij de ellende te boven. Zelfs verkregen zij een werkelijken welstand en een gemeenschappelijk kapitaal en genoten zij 't vertrouwen van credietbanken. Bij de uitbreiding, die zij aan hunne ondernemingen wilden geven, kwamen zij tot aankoop in de provincie Winnipeg. De naijver werd zoo opgewekt; de mededinging bracht hen in gewone handelszaken. Omgekeerd maakten bewoners van Saskatchewan, die niet tot hun secte behoorden, eenige van hunne gebruiken verdacht, in de hoop hun 't leven daar onmogelijk te maken en de door hen vruchtbaar gemaakte gronden zelf in bezit te krijgen.

Sedert hunne komst in Canada hebben de Doekhobors een hunner Peter Verigin als chef erkend. Toen zij te veel verveling ondervonden van de oorspronkelijke bewoners van Saskatchewan, besloten zij, op aansporing van Verigin, dit land te verlaten en een streek op te zoeken, waar zij met meer welwillendheid bejegend zouden worden. Maar intusschen had een aantal hunner de bekoring van 't individueel bezit leeren kennen, zij wenschten hun verworven land niet te verlaten en kregen nu zekere eigendomsrechten op de door hen ontgonnen velden.

Verigin en zijne volgelingen trokken verder weg naar Kootenay, in 't zuiden van Britsch Columbia, waar zij bestaande aanplantingen van vruchtboomen kochten. In de nabijgelegen stad Grand Forks richtten zij een vruchtenconservenfabriek op, die een uitstekenden naam verworven heeft.

Zelfs in hun kapitalisme zijn de Doekhobors aanhangers van 't communisme gebleven. Zij bewonen groote gemeenschappelijke houten huizen, waarin de zalen voor de maaltijden en voor 't nachtverblijf ook voor velen zijn ingericht. Bewijst de ontrouw der in Saskatchewan achtergeblevenen, dat geenszins allen met de instelling tevreden zijn, naar 't oordeel van den schrijver in de Manchester Guardian kan de Columbische samenleving in Kootenay in menig opzicht als voorbeeld dienen voor een goede verstandhouding der leden onderling en voor de tevredenheid der personen zelf. Blijven zij vasthouden aan hun afkeer van 't militairisme, de onafhankelijke groep te Saskatchewan heeft ook zijn contingent, van ongeveer 80 man, geleverd voor het Canadeesche leger.

Soldaten kolonisatie in Oost-Afrika.

Geeft het voorgaande verhaal aan hoe een stoere landbouwersgemeenschap zich met succes kan verplaatsen, als tegenstelling nemen wij hier een ander relaas op van een wederom mislukte proef tot het kunstmatig bijeenbrengen van oud-soldaten, om deze tot een gemeenschap van landbouwers te maken. De Britsche regeering ondernam deze poging nu in de onlangs tot „Kenya" omgedoopte kolonie Oost-Afrika. Op haar hoogvlakten heerscht een gematigd klimaat, de granen van den Europeeschen landbouw, groenten en Europeesche vruchten groeien er best. De fokkerij van runderen en schapen had er aanmoedigende resultaten geleverd. Er was ook reeds een toeloop van Britsche kolonisten geweest. In 1914 was hun aantal zelfs ongeveer 5000. Alles leek uitgezocht voor farming, toch is de proef op een volslagen fiasco uitgeloopen.

De regeering van de kolonie nam wel eenige voorzorgen, maar de terreinen, dicht bij de spoorlijn van Oeganda gelegen, waren reeds in 't bezit van bekende eigenaars. Nu werden maar perceelen voor de soldatenkolonisatie op de kaart uitgezocht, zonder rekening te houden met eigendomsrechten van inboorlingen, noch met de mogelijkheid tot gemeenschap. De versch aangekomen kolonisten zagen zich terreinen aangewezen op honderden kilometers van elken bruikbaren weg. Togen zij daar toch heen, beladen met duur aangekochte benoodigdheden van allerlei aard, en in de meening dadelijk aan den slag te kunnen gaan, dan stapelden zich teleurstelling op teleurstelling. De meesten bereikten het toegewezen punt zelfs niet en keerden met hun gezin naar een der hoofdplaatsen Nairobi of Mombessa terug, daar de reeds overvoerde vraag naar arbeid voor Europeanen nog meer belastende. Wie 't doel wel bereikte, stond voor een hem door de inboorlingen betwist land of voor een nog in bouwland om te zetten streek, geheel onbekend met de eischen door land, volk en klimaat gesteld.

Of de proef hervat zal worden? Voorloopig kost 't hoofdbrekens genoeg om de verkeerd geleiden op andere wijze aan levensonderhoud te helpen.

Een eigenaardig voorval te Casablanca.

Tijdens een hevigen storm verliet de bemanning van 't Spaansche zeilschip Venus, dat op de reede van Casablanca voor anker lag, op bevel van den kapitein het schip. Met groote moeilijkheden slaagden allen er in van 't in nood verkeerende schip over te gaan op een stoomschip, dat hen naar Feilhala bracht.

De havencommandant, op de hoogte gesteld, ondernam, met 30 inlandsche matrozen en een paar loodsen, de poging om 't verlaten schip te bereiken, en hij slaagde hierin, zij 't eerst na overwinning van veel gevaren en bezwaren. De nacht werd aan boord doorgebracht, den volgenden dag werd 't zeilschip in kalm water verplaatst. Volgens de bestaande bepalingen kunnen de uitvoerders van dit stoute stuk zich nu als eigenaars beschouwen van 't prijs gemaakte schip en de lading, daar zij er 24 uren op hebben doorgebracht, zonder dat daartegen eenig verzet is aangeteekend of eenige eisch van eigendom ingediend is.

De reeders zitten met 't geval te houden. Zij hebben zelfs 60000 fr. aangeboden om het prijsrecht af te koopen, maar 't is nog niet tot een vergelijk gekomen.

De verkiezingen op Mauritius.

Onlangs maakten wij melding van de beweging op Mauritius, het vroegere Ile de France, op touw gezet, om bij de in Januari 1921 te houden verkiezingen een

uitspraak te krijgen, in hoever er inderdaad een wensch bestaat om van Engelsch weer Fransch te worden. Wij meldden toen, hoe de gouverneur sir Hesketh Bell propaganda voor dit doel verboden en zelfs als d i s-loyalist strafbaar gesteld had.

Een beroep op den minister van koloniën, lord Milner, gedaan, heeft tot herroeping van de door Bell getroffen maatregelen geleid. Mochten wettelijke voorschriften overtreden worden, dan zullen de overtreders volgens de wettelijke regels terecht kunnen staan, maar geen beletsel mag, zegt de minister, aan de vrije propaganda in den weg gelegd worden. F a i r p l a y voor allen bij de verkiezingen.

De uitslag van dien intergeallieerden strijd in een Britsche kolonie zal zeker door velen met nieuwsgierigheid worden afgewacht.

Naar aanleiding van de mandaten.

In het verdrag van Sèvres, waarbij de Turksche nalatenschap geregeld is, werd bepaald, dat de Opperste Raad der geallieerden de mandatarissen over de voormalige Turksche gebieden zou aanwijzen, terwijl die mandatarissen dan de door hen voor te stellen regelingen, voor de wijze van uitvoering hunner opdracht, aan den Volkenbond ter goedkeuring moeten onderwerpen. Frankrijk en Engeland hebben de voorstellen betreffende Syrië, Palestina en Mesopotamië, waar zij inmiddels de leiding der zaken reeds aanvaard hebben, niet onafhankelijk van elkander ingediend, integendeel, zij hebben er vrij lang over onderhandeld, maar zijn er dan ook ten slotte in geslaagd in overeenstemming ontwerp-bepalingen in te zenden. Deze gaan waarschijnlijk ter adviseering naar de permanente commissie voor de mandaten, bij welke ook de jaarlijksche verslagen van alle mandaathouders moeten worden ingediend.

Voor 't Britsche mandaat over Mesopotamië en 't Fransche over Syrië bevatten de voorstellen bepalingen, die over 't algemeen eenzelfde strekking hebben: werking van een grondwet binnen enkele jaren, geen onderscheid in behandeling van mandataire en andere mogendheden, betreffende belastingen, handel en economische faciliteiten. Aanmoediging van de landstalen.

De mandataire mogendheden zullen gerechtigd zijn hun troepen in de mandaat-gebieden te legeren en controle uit te oefenen op de inheemsche legers, die echter alleen ter verdediging van 't eigen land gebezigd mogen worden. Voor Mesopotamië is de bedoeling uitgedrukt het tot onafhankelijkheid op te voeden en te ontwikkelen.

Voor 't Britsche mandaat over Palestina is de bedoeling uitgesproken van 't vormen van een tehuis voor het Joodsche volk, doch met waarborging van de rechten en belangen der verschillende nationaliteiten. Een commissie is belast met 't toezicht op de heilige plaatsen.

Ook uit een anderen hoek van de aarde komt interessant mandaat-nieuws. Zonder zijn eischen op te geven betreffende de rassengelijkheid in de verre Zuidzee, heeft Japan verklaard te willen berusten in de toewijzing van Samowa als mandaatgebied aan Nieuw Zeeland, van Duitsch Nieuw Guinea en andere eilanden bezuiden den evenaar aan Australië, terwijl Z. W. Afrika aan Zuid Afrika zal komen. Japan krijgt de vroegere Duitsche eilanden in de Zuidzee benoorden den evenaar (nieuwe buren voor ons in Indië). Zooals blijkt uit 't hier voorafgaande weten, moeten de mandatarissen de ontwerp-regeling aan den Oppersten Raad zenden. Deze Raad zal wel niet veel wijzigen in de in te dienen voorstellen, maar omgekeerd zullen deze wel rekening houden met de te verwerven goedkeuring, en blijkt de heele behandeling der achterlijke koloniën uit 't stuk van zaken vrijwel bij allen op een inlijving als eigen koloniaal gebied.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2e lid, der Hooger-onderwijswet).

Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie.

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Bureau-ambtenaar bij het Departement van Financiën.

Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de aardrijkskunde.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in het Engelsch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en g).
Leeraar in de geschiedenis.
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde.

1 civiel- of bouwkundig ingenieur bij het middelbaar technisch onderwijs.

1 werktuigkundig ingenieur bij het middelbaar technisch onderwijs.

Gepensionneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Onderwijzer in de hout- en ijzerbewerking voor de middelbare technische scholen.

Leeraar aan de opleidingsschool voor inlandsche rechtskundigen.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Psychiater bij het krankzinnigenwezen.

Klinisch onderlegd arts bij de tuberculose-bestrijding.

Leeraar in de pathologische anatomie bij de school tot opleiding van Indische artsen te Weltevreden.

Apothekersbedienden (ongehuwd).

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.

Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen.

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken,
Civiel-ingenieur,
Opzichter,
Opzichter voor de landsgebouwen.

Bouwkundig teekenaar voor het departement der burgerlijke openbare werken.

Scheepsbouwkundig teekenaar.

Opziener en onderopziener bij den algemeenen dienst van 's lands mijnwezen (met vakkennis).

Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.

Adjunct-landmeter bij het kadaster.

Ingenieur bij 's lands mijnwezen (hoofd).

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Ingenieur voor het signaalwezen,
Gegradueerde ambtenaren,

Machinist,
Automonteur,
Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw smederij, instrumentmakerij en gereedschapmakerij,
Bouwkundig opzichter.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Beheerder van groote stations,
Onderbeheerder van groote stations,
Treindienstleider,
Technicus voor electro-zwakstroom.
Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's Lands mijndiensten.
Houtvesters.
Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaja.
Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Instrumentmaker 1ste klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar.
Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer bij het meer uitgebreid lager onderwijs.
Gouvernements-accountant.
Adjunct-Gouvernements-accountant.
Bij de algemeene politie:
Commissaris van politie 2de klasse,
Adspirant-commissaris van politie.
Hoofdagent der 2de klasse bij de algemeene politie.
3de-officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.
Stuurman en machinist bij den dienst der bebakening en kustverlichting.

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling B van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant van 1 December 1920, no. 234).

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:
Voor de Jan Pietersz. Coen-Stichting.

Ontvangen van Mejuffr. J. J. Lagers te Utrecht .... *f* 10.—

Mutaties van 15—21 Dec. 1920.

Nieuwe Leden.

C. Oltmans, gymnastiekleeraar, Amsterdam, Van Eeghenstraat 99, *f* 5.—.
W. H. de Vassy, Fabr. Chef s.f. Modjo, Sragen, *f* 10.—.
F. Hommes, s.f. Modjo, Sragen, *f* 10.—.
J. Schuit, Superintendent ondern. Mangkoe Negara, Soerakarta (postbus 8), *f* 10.—.
C. H. H. Kokke, Rijswijk (Z.-H.), Prins Hendriklaan 14, *f* 5.—.
H. C. A. van Beek (Leeraar Kol. Land. School), Deventer, Smyrnastraat 98, *f* 2.50.
F. C. Magendans (Leeraar Kol. Landb. School), Deventer, Haven 3, *f* 2.50.
B. Schouten (Leeraar Kol. Landb. School), Deventer, Haven 3, *f* 2.50.
L. Bär (Leeraar Kol. Landb. School), Deventer, Zwolscheweg 44, *f* 2.50.
Ds. J. E. B. Blase, Predikant, Soerakarta, *f* 5.—.
H. C. Creutz Lechleitner, Kap. Inf., Semarang, Tj... Djati ngalet, *f* 5.—.
A. C. Vorkink, Dir. Solosche Electr. Mij., Soerakarta, *f* 10.—.
B. B. de Boer, Adm. Proefstation O.-Java, Soerakarta, *f* 5.—.
Ch. G. M. Perk, s.f. Tasik Madoe, Halte Kemirie, S. S. O. L., *f* 5.—.
H. Merens, s.f. Tasik Madoe, Halte Kemirie, S. S. O. L., *f* 5.—.
G. G. Hilling, s.f. Tasik Madoe, Halte Kemirie, S. S. O. L., *f* 5.—.
E. S. Njio, Haag, Laan v. Meerdervoort 407, *f* 5.—

Afschrijven.

Mevr. J. M. Pynacker Hordyk, Haag, Nassauplein ... (overleden).
G. Eschauzier, Haag, Surinamestraat 13 (overleden).
Mej. L. J. E. Vivien Schyff, Haag, Stadhouderslaan ... (overleden).
Studenten Societeit Musna Fides (abonnement), Groningen.
A. J. F. van Weezel Errens (St. Afd.), Leiden, ... singel 33.
Ned. West-Indisch Land Syndicaat, Haarlem, Lakenkoopersstraat 2.
Mevr. Wed. J. W. Th. Cohen Stuart—Abendanon, Delft.

Contributieverhoogingen.

Mevr. Jut de Bourghelles geb. Vos, Sragen, s.f. Mo... Sragen, van *f* 2.50 op *f* 10.—.
T. J. Bezemer, Wageningen, Arnhemsche straatweg ... van *f* 2.— op *f* 5.—.
W. A. Stoltz, Arnhem, Zijp 13, van *f* 1.50 op *f* 2.50.

Adresveranderingen.

C. Ch. Berkholst, Opz. S.S., thans Techn. Hoofdk... toorchef S.S., van: Padang Pandjang naar: Ba... doeng, Frederikslaan 13.
Mej. L. Dom, te Den Haag, van: Nassauplein 30 naar: Frankenslag 343.
R. Pas, Contr. B.B., van: Lamongan naar: Soerabaja Simpang.
W. J. H. Schreinemachers, Ond. Opl. Sch. Inl. Amb... van: Posterholt (L.) naar: Den Haag, Prinsenstr. ...
Mej. A. K. van Walcheren, Haarlem, van: Gasthuis... singel 16rood naar: Bosch en Hovenstraat, hoek Vr... denhofstraat. (Thans te adresseeren Mevr. Poolman van Walcheren).
Oei Kiauw Pik (Stud. Afd.), Leiden, van: Breestraat ... naar: Oude Vest 33b.
Th. G. G. Valette, Leeraar H.B.S., Den Haag, van: Beeklaan 492 naar: Columbusstraat 89.
J. André de la Porte, Ing., Haag, van: Galvanistraat 69 naar: ten Hovestraat 84.
Mevr. E. de Meyer, van: Utrecht, Burgemeester ...gerstraat 64bis naar: Aerdenhout (Haarlem), ... den heer Krak, *f* 2.50.
A. L. C. Beekman, Leeraar H.B.S., van: Weltevreden, Hotel des Indes, naar: Soerabaja, Hotel Sarkies.
G. O. V. Mallien, Contr. B.B., Weltevreden, van: Oud Gondanglia 49 naar: idem 16.
Ir. M. F. Onnen, Leeraar H.B.S., Semarang. Adres is: Semarang Karang Tengah.
Douair. Gravin P. van Heerdt tot Eversberg geb. Quarles van Ufford, Bloemendaal, van: Rustenburgerweg naar: Potgieterweg 13.

OPLETTEN !! Geeft bij vertrek naar Indië en van iedere verandering van woonplaats kennis aan: Administrateur „Koloniaal Weekblad", Heulstraat 17, Den Haag; bij vertrek uit Indië en van iedere verandering van woonplaats aldaar aan den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging: den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen (Java).

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. Hietink, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. van Gennep, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

HUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk) Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer. Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.01½ frankeerkosten.

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman. Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)
IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de, verbeterde druk). Prijs: **f 0.75** per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk). Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.) Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.
XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. *f* 0.25, porto *f* 0.01½.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.*

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Zang- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de verzorging van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.